

Monitoring van broedvogels

in het Linkerschelde-oevergebied

Sinds het broedseizoen van 2003 is het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek belast met de monitoring van de broedvogels in het Vogelrichtlijngebied 3.6 'Schorren en polders van de Beneden-Schelde'. Het onderzoek kadert in de opvolging van de compensatiegebieden voor het Deurganckdok. In samenwerking met de vrijwilligers worden zowel gebieden op het opgespoten terrein als in de polder geïnventariseerd. De belangrijkste compensatiegebieden zijn de Verrebroekse Plassen, de Vlakte van Zwiendrecht, Steenlandpolder en het Paardenschor. Vanaf 2006 kwamen daar, na natuurinrichting, ook nog Doelpolder Noord en Putten West bij, beiden geflankeerd door een Kreek (zie bovenstaande foto). De beoogde aantallen van broedvogels als compensatie voor het Deurganckdok werden vertaald in de aan te leggen oppervlakte habitats die zij nodig hebben. Maar uiteindelijk zijn het wel die aantallen vogels die in deze gebieden moeten komen broeden.

Voor het habitat Riet & Water wordt nog niet voldaan aan de doelstelling. Bovendien worden de aantallen niet gehaald in de daarvoor aangeduide gebieden, Putten West en Steenlandpolder, maar eerder in de gebieden aangeduid voor het habitat Plas & Oever zoals de Verrebroekse Plassen en Drijdijck. De belangrijkste soorten die nog te lage aantallen halen zijn Blauwborst, Bruine Kiekendief, Kleine Karekiet en Waterral. Een belangrijke opmerking is echter dat rietvegetaties enkele jaren nodig hebben om zich te ontwikkelen. Wij mogen dus een jaarlijkse stijging van de aantallen verwachten.

Voor het habitat Strand & Plas en de beoogde meeuwenkolonies worden de doelstellingen wel volledig gehaald. Deze worden echter nagenoeg volledig gehaald in daarvoor niet aangeduide, tijdelijke gebieden op de werf van het Deurganckdok. Jaarlijks wordt de oefening gemaakt om te kijken of er dergelijke gebieden voorhanden zijn om de aantallen te halen in afwachting van de inrichting van de compensatiegebieden. Voor Kluten en plevieren werd in 2006 al een deel van de doelstelling in de compensatiegebieden gehaald tijdens de inrichting. Sommige werkzaamheden werden daar na overleg aangepast om het broedseizoen voor deze vogels normaal te laten verlopen. Visdief en Zwartkopmeeuw moeten de nieuwe compensatiegebieden nog ontdekken.

Het is het ergst gesteld met de weidevogels. Voor Tureluur, Grutto, Scholekster en Kievit werd respectievelijk een toename van 30, 24, 39 en 77 broedparen – bovenop de reeds aanwezige populaties - als doelstelling beoogd in Doelpolder Noord, Putten West en KBR. In 2006, nog tijdens de inrichting, werden pas de eerste aanwijzingen van een stijging in die richting vastgesteld. Door onteigeningen en omzetting van akkers naar grasland worden wel stijgende aantallen van akker- en weidevogels in de volledige polder vastgesteld (zie tabel). Deze omzetting kwam er vooral om de vooropgestelde 45 ha ecologisch waardevolle polder te halen die dienst moet doen als foerageergebied voor overwinterende ganzen. Maar ook als eerste maatregel binnen de nog in te richten compensatiegebieden werd stevast akkerland omgezet in grasland. Het aantal broedende Scholeksters, Grutto's, Tureluurs, Veldleeuweriken en Graspiepers is nu in de polder een veelvoud van enkele jaren terug. Kievit, Scholekster, Bergeend en Gele Kwikstaart reageerden hier maar matig tot niet op. Deze halen dezelfde, nog lage, dichtheden in het akkerland doorsneden met enkele graslanden.

In deze compensatiegebieden en in de natuur- of restgebieden op Linkeroever zitten jaarlijks natuurlijk andere leuke broedvogels waaronder heel wat soorten die voorkomen op de Rode Lijst. Voor 2006 waren dit o.a. 2 Roerdompen, 14 Lepelaars, een honderdtal Geoorde Futen, 12 Strandplevieren, 370 Zwartkopmeeuwen en meer dan 250 Visdieven. Een broedpoging van Grote Zilverreiger, mislukt door de overvloedige regen begin juni, was een primeur voor Vlaanderen. Wij verwachten dat de meeste van deze soorten daar de komende jaren zullen blijven toenemen.

Broedvogelterritoria Weidevogels polder (Doelpolder, Prosperpolder, Oud en Nieuw Arenberg)			
	2003	2004	2005
Kievit	157	147	148
Scholekster	17	19	33
Grutto	10	36	30
Tureluur	1	7	10
Bergeend	49	41	72
Krakeend	3	3	3
Slobeend	0	0	2
Kuifeend	0	0	4
Veldleeuwerik	11	9	17
Graspieper	2	4	9
Gele Kwikstaart	>5	11	11

De jaarlijkse verslagen van dit monitoring-project zijn downloadbaar op de website van het INBO www.inbo.be (doorklikken op Kenniscentrum-Monitoring-Waaslandhaven).

Geert Spanoghe
geert.spanoghe@inbo.be